

Ministerie van Veiligheid en Justitie
t.a.v. de heer mr. G.A. van der Steur
Minister van Veiligheid en Justitie
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Betreft : Handhaving wettelijk minimumniveau brandweezorg
Datum : 16 juni 2016

Excellentie,

In aansluiting op ons gesprek van 14 maart jl. informeren wij u over ontwikkelingen die naar onze mening het kwaliteitsniveau van de brandweezorg in sommige veiligheidsregio's ernstig ondermijnen en daarmee het falen van het systeem zichtbaar maken. Dit kost mensenlevens. Daarbij past van de systeemverantwoordelijke geen terughoudendheid, maar doortastend ingrijpen om het wettelijk minimumniveau voor brandweezorg te handhaven.

1. Brand Hellevoetsluis 20 mei 2016

Als gevolg van een onderbezetting was de brandweer in Hellevoetsluis tijdens een fatale brand op 20 mei jl. niet in staat om adequaat invulling te geven aan de wettelijk vereiste slagkracht. Het concept met de inzet van een Snelle Interventie Eenheid (SIV) met 2 personen kwam daarmee weer volop onder de aandacht. Op basis van de omstandigheden die hebben geleid tot dit drama en de onvolledige, subjectieve evaluatie¹ ervan die de focus legt op individuen in plaats van op de organisatie, vragen wij u onafhankelijk onderzoek te laten verrichten naar de onderliggende oorzaken.

Daartoe behoort ook een onderzoek naar de bluswatervoorziening en de generieke verruiming van de tijdnormen in artikel 3.2.1. van het Besluit veiligheidsregio's (Bvr) voor de opkomst van de brandweer in de veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond (VRR) en de brandweerkundige motivering ervan (artikel 3.2.1. lid 2 Bvr), vooral in gebieden waar, net als in de gemeente Hellevoetsluis, een SIV uitrukt. Daar is immers de tijdnorm voor woningen van 8 naar 12 minuten verhoogd. Voor gebouwen met een woonfunctie voor verminderd zelfredzamen betreft deze generieke verruiming zelfs een verdubbeling (van 6 naar 12 minuten) van de opkomsttijd van de brandweer.

Zoals u herhaaldelijk heeft aangegeven², en wat als uitgangspunt is opgenomen in uw 'Handreiking opkomsttijden registratie van afwijkingen en motivering in dekkingsplannen'³, is een generieke verruiming van de normtijden niet toegestaan.

Op grond van artikel 3.1.5. van het Bvr moet met het inzetten van een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheid kunnen worden voorzien in een gelijkwaardig niveau van brandweezorg en mag geen afbreuk worden gedaan aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel. Hoe de VRR met de inzet van een 2 persoons SIV met een bluswatervoorraad van 300 liter, in de eerste minuten kan voorzien in de meest cruciale taken van de brandweer; redding en (gelijktijdige) brandbeheersing, c.q. brandbestrijding, zonder onveilige situaties te creëren voor brandweerpersoneel én burgers, is ons – mede met het oog op de bluswaterbehoefte⁴ - een volstrekt raadsel.

2. Maatwerk in brandweezorg in Zeeland

Ook in de veiligheidsregio Zeeland (VRZ) is er sprake van een generieke verruiming van de normtijden uit het Bvr met 25% of meer. Echter, de Inspectie VenJ trekt verbazingwekkend de conclusie dat het bestuur handelt in overeenstemming met de handreiking van de minister. Daarbij komt dat de voorzitter van de VRZ, tevens

Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (VBV)

Bezoek : Larikslaan 1	Telefoon : 033 - 49 62 768	Fiscaal : 81.86.45.167
3833 AM Leusden	Fax : 033 - 49 62 777	KvK-nummer : 08168567
Post : Postbus 290	Home : www.brandweervrijwilligers.nl	Bankrekening : 61.37.43.415
3830 AG Leusden	E-mail : info@brandweervrijwilligers.nl	CMHF - Verenigingsnummer 90

voorzitter van de bestuurlijke regiegroep van het project 'RemBrand', desgevraagd meent dat de opkomsttijd voor buitengebieden zal worden verhoogd naar 20 minuten. Dat is zeer opmerkelijk omdat de voorzitter daarmee een misplaatst voorschot neemt op de resultaten van het onderzoek naar de gebiedsgerichte opkomsttijden in het project RemBrand. Daarnaast meent de burgemeester van Sluis dat deze - verruimde - normtijd in de veiligheidsregio Zeeland al van toepassing is, getuige haar opmerkelijke verklaring over '2 minuten' vertraging in de opkomst van de brandweer (>20 minuten) bij een brand in Breskens, 25 oktober 2015.

Voorts zal de VRZ binnen afzienbare termijn 24 nieuwe 'Zeeuwse' tankautospuitten in gebruik gaan nemen, zo vernemen we uit een recent bericht van Omroep Zeeland⁵. Naast het feit dat de 2 prototypes van deze 'Zeeuwse TS' sinds de aanschaf in juli 2013, meer defect dan paraat zijn geweest en nog geen enkele brand van betekenis hebben geblust, voldoen deze tankautospuitten niet aan de eisen zoals omschreven in het landelijke branchevoorschrift én artikel 3.1.2, lid 3 van het Bvr.

Met de aanbesteding voor 24 van deze 'exotische' exemplaren zorgt de VRZ voor een onomkeerbare situatie, terwijl de Inspectie VenJ nog wacht op een brandweerkundige onderbouwing die moet aantonen dat de inrichting van de repressieve brandweezorg met gebruikmaking van de 'Zeeuwse TS', een gelijkwaardig niveau van brandweezorg voor de burgers biedt als met de TS6 als basisbrandweereenheid. Het ligt voor de hand pas tot een aanbesteding over te gaan als blijkt dat het concept aantoonbaar voldoet aan de in de wet gestelde eisen.

Een gelijksoortige situatie treffen we aan in de veiligheidsregio Brabant-Noord. Deze regio gaat voor de aanschaf van 9 stuks 'TS light' (tankautospuut met een aangepaste bekapping en een bezetting van 4 personen) nog voordat de resultaten van een 'pilot' met afwijkende voertuigbezettingen zijn geïnventariseerd en geëvalueerd.

3. Onderzoek brandweezorg in de VR Gooi en Vechtstreek

In het Algemeen Overleg Nationale veiligheid, crisisbeheersing en brandweezorg van 30 maart jl. werd opgemerkt dat er in het landelijk kader van 'Uitruk op Maat' (UoM) regelmatig met te weinig mankracht en te licht materieel wordt uitgerukt. De slagkracht in dat landelijk kader is volgens u geborgd door de juiste bezetting van de tankautospuut, die flexibel mag worden samengesteld. Het uitruksysteem in de regio Gooi en Vechtstreek is ook gebaseerd op deze flexibele samenstelling. De Inspectie VenJ doet nu (beperkt) onderzoek naar de toepassing van dit uitruksysteem.

Uit het 'plan van aanpak' voor dit onderzoek van de Inspectie VenJ blijkt dat 'deskresearch' en interviews met de verantwoordelijke functionarissen een belangrijke rol spelen in de beantwoording van de onderzoeksvragen. Ook is de Inspectie VenJ van mening dat er sprake is van een 'gelijkwaardig niveau van brandveiligheid' als is voldaan aan de doelstellingen van het kader UoM. Echter: draagvlak, de samenhang en een brandweerkundige onderbouwing voor dit kader ontbreekt. Slagkracht betekent immers naast personeel en materieel ook een toereikende primaire bluswatervoorziening ten behoeve van redding en beheersing van de brand. Daarover lezen we helaas niets in het kader UoM en het 'plan van aanpak' van de Inspectie. Dat geeft te denken.

De Inspectie VenJ zou er goed aan doen het onderzoek nog te verdiepen naar de rol en consequenties van dit uitruksysteem bij 2 fatale branden (16 en 23 november 2015) in Hilversum.

Samengevat

*"Als het gaat om veiligheid is het noodzakelijk voor alle burgers een uniform minimum niveau van veiligheid en van basiszorg te bieden."*⁶ De hierboven aangehaalde signalen laten geen ruimte voor twijfel; het uniforme minimum kwaliteitsniveau dat met de Wet (Wvr) en het Besluit veiligheidsregio's (Bvr) werd beoogd, is ver te zoeken. Het aantal discutabele incidenten neemt toe en er vallen slachtoffers.

Waar in de bezuinigingsdrift eerst de pijlers (snelheid en slagkracht) onder de brandweezorg werden verzwakt, gebruik makend van volledig achterhaalde drogredeneringen zoals: 'de brandweer redt toch niemand' en 'binnen 3 minuten ben je dood', zoeken verschillende veiligheidsregio's nu hun toevlucht in arbitraire verwijzingen naar 'Uitruk op Maat' en het project 'RemBrand'. Van enige regie of een solide brandweerkundige onderbouwing van

maatregelen, is doorgaans geen sprake. Het trieste resultaat: een uitgeholde, chaotisch georganiseerde brandweezorg.

Ondertussen is het aantal voertuigvarianten met afwijkende bezettingen nauwelijks nog te overzien, lijkt de bluswatervoorziening van ondergeschikt belang en zijn 'veiligheidsbewustzijn' en 'zelfredzaamheid' de nieuwe toverwoorden in de motivering van overschrijdingen van de opkomsttijden en het schrappen van materieel en personeel. Het daarmee gepaard gaande onbegrip en de onvrede op de werkvloer trekt diepe sporen en lijkt op verschillende plekken de paraatheid ernstig te ondermijnen. De burger vraagt zich daarbij af of er bij de eerste de beste slaapkamerbrand ook eerst twee man komen, en daarna misschien nog een paar, en als het niet meer hoeft nog een stuk of veertig.

Dat er bij het falen van het systeem en de onkunde om te voorzien in het creëren van de juiste randvoorwaarden voor het goed functioneren van de brandweer, ook vaak nog met een vermanende vinger in de richting van de Brandweer Vrijwilligers wordt gewezen, steekt ons in hoge mate. Hoewel wij niet over de rug van slachtoffers of ander onheil, ons gelijk willen halen, ontkomen we er niet aan nog eens te verwijzen naar onze nota van advies "Een veilig Besluit?"⁷ uit 2008 en de "Visie op Vrijwilligheid"⁸ uit 2013. In beide publicaties hebben we immers heel nadrukkelijk de vinger op de 'zere plek' gelegd en aanbevelingen gedaan om te voorkomen dat de brandweezorg in de knel komt.

Met het oog op de haperende samenwerking tussen veiligheidsregio's, het uitblijven van adequate opvolging van voorschriften, relevante aanbevelingen uit de "Visie op Vrijwilligheid" en eerdere onderzoeken naar de brandweezorg door de Inspectie Veiligheid en Justitie en de Onderzoeksraad voor Veiligheid, slinkt ons vertrouwen in een overheid die zegt veiligheid te beschouwen als een kerntaak. De analyse⁹ van de opmerkelijke conclusies van de Inspectie VenJ n.a.v. de QuickScan in Zeeland en de fatale brand in Almere versterkt dat gevoel.

Wij sluiten deze brief af met de verwachting dat u als systeemverantwoordelijke overgaat tot handelen en het verval van de brandweezorg een halt toeroept.

In afwachting van uw reactie, tekenen wij met vriendelijke groet.

Namens de Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers.

Marcel Dokter
Voorzitter

¹ [Evaluatierapport](#) grote brand Gruttostraat 14 Hellevoetsluis, versie 1.0 - 13 juni 2016

² Zie: [ah-tk-20112012-363](#), [ah-tk-20132014-359](#), [kst-29517-54](#),

³ Zie pagina 33 rapport '[Dekkingsplannen 2013](#)' Inspectie VenJ

⁴ Handreiking '[Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid](#)'

⁵ Bericht Omroep Zeeland: '[Toekomst brandweer ligt bij nieuwe kleine tankautospuut](#)' d.d. 6 juni 2016.

⁶ Memorie van toelichting Wet veiligheidsregio's ([31117, nr. 3](#))

⁷ Nota van advies '[Een veilig Besluit?](#)' VBV, juni 2008

⁸ '[Visie op Vrijwilligheid](#)', VBV en Brandweer Nederland 2013.

⁹ '[Observaties](#)' van Ing. Marcel P. Lasker FIFireE, 24 februari 2016

In afschrift aan:

- Vaste Kamercommissie voor Veiligheid en Justitie
- Inspectie Veiligheid en Justitie